

พิพิธภัณฑ์ผ้า ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชดำริให้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ผ้า ขึ้นเพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผ้าไทย และประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกายของคนไทย พิพิธภัณฑ์ผ้าฯ จึงเป็นสถานที่รวบรวมจัดเก็บรักษาผ้าไทย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจัดแสดงงานหัตถศิลป์จากผ้าอันทรงคุณค่าของราชสำนักและผ้าพื้นเมืองต่างๆ เพื่อสืบสานพระราชปณิธานในการอนุรักษ์การทอผ้าของไทย ให้คงอยู่เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติสืบไป

การก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ผ้า ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

พิพิธภัณฑ์ผ้า ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตั้งอยู่ ณ หอระฆังกรพิพัฒน์ ตั้งอยู่ในเขตพระราชฐานชั้นนอก ริมกำแพงพระบรมมหาราชวังด้านทิศเหนือ ปราบกฐนหลักฐานการใช้พื้นที่บริเวณดังกล่าวมาตั้งแต่ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ มีการบูรณะปรับปรุง และก่อสร้างเพิ่มเติมหลายครั้ง

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ก่อสร้างอาคาร ๒ ชั้นเป็นแถวยาวเมื่อ พุทธศักราช ๒๔๑๓ และพระราชทานนาม หอระฆังกรพิพัฒน์ เพื่อเป็นที่ทำการกรมพระคลังมหาสมบัติ มีหน้าที่บริหารงานด้านการจัดเก็บระเบียบภาษีอากร ต่อมาอาคารนี้ได้กลายเป็นที่ทำการของหน่วยงานอย่างน้อย ๔ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานธนาคารชาติไทย กรมธนารักษ์ ราชบัณฑิตยสถาน กองพระราชพิธี จากนั้นจึงว่างเว้นจากการใช้งาน

ในพุทธศักราช ๒๕๔๖ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต ใช้อาคารหอระฆังกรพิพัฒน์ เป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์ผ้าฯ

QSMT Factsheet

ซึ่งการนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาฯ รับเป็นประธานที่ปรึกษา ต่อมาในวันที่ ๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕ พิพิธภัณฑท์ผ้าฯ จึงเปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการ

วิสัยทัศน์ และพันธกิจ

พิพิธภัณฑท์ผ้า ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จัดตั้งขึ้นตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงมุ่งหวังให้เป็นแหล่งความรู้ที่ยั่งยืนเกี่ยวกับผ้าตลอดจนประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกายของไทย ผู้ที่สนใจสามารถเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของผ้าชนิดต่างๆ และการแต่งกายอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น จนถึงปัจจุบัน สะท้อนผ่านเครื่องแต่งกายในราชสำนักยุคต่างๆ รวมทั้งฉลองพระองค์ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงนำความเป็นไทยออกไปสู่สากลและก่อให้เกิดรายได้กลับมาสู่ผู้ผลิตในประเทศ

นอกจากเป็นแหล่งรวบรวมความรู้เกี่ยวกับผ้าไทยแล้ว พิพิธภัณฑท์ผ้าฯ ยังเป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บรักษาผ้าไทย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมถึงจัดแสดงงานหัตถศิลป์อันทรงคุณค่าทั้งของราชสำนักและผ้าพื้นเมืองจากท้องถิ่นต่างๆ เพื่อเป็นการสืบสานสมบัติทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าให้คงอยู่สืบไป

เวลาทำการ และอัตราค่าเข้าชม

เวลาทำการ เปิดทุกวัน เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ปิดจำหน่ายบัตรเข้าชมเวลา ๑๕.๓๐ น.

อัตราค่าเข้าชม ผู้ใหญ่: ๑๕๐ บาท
*ผู้สูงอายุ (อายุ ๖๕ ปีขึ้นไป): ๘๐ บาท
*นักเรียน / นักศึกษา: ๕๐ บาท
*เด็กอายุ ๑๒-๑๘ ปี: ๕๐ บาท
*เด็กอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี เข้าชมฟรี
(*โปรดแสดงบัตรประจำตัว)

สถานที่ตั้ง พิพิธภัณฑท์ผ้า ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตั้งอยู่ ณ หอรัษฎากรพิพัฒน์ ในพระบรมมหาราชวัง ระหว่างประตูวิมานเทเวศร์กับประตูวิเศษไชยศรี

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๕ ๙๔๒๐ และ ๐ ๒๒๒๕ ๙๔๓๐

โทรสาร ๐ ๒๒๒๕ ๙๔๓๑

เว็บไซต์ www.qsmthailand.org

นิทรรศการ

ห้องประชุม

นิทรรศการ ราชพัสดราบรมราชาภิเษก (Textiles in Thai Coronation)

จาก ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ถึง สิงหาคม ๒๕๖๒

จัดขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชพิธีดังกล่าว ตลอดจนเครื่องแต่งพระองค์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้สนใจประวัติศาสตร์ราชประเพณีไทยได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง เข้าใจกระจ่างชัด ด้วยเป็นพระราชพิธีที่ว่างเว้นไปนาน ๖๙ ปี นับแต่เคยมีมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙

ห้องจัดแสดง ๓-๔

นิทรรศการ ผ้าบาติกในพระปियมหาราช : สายสัมพันธ์สยามและชวา (A Royal Treasure: The Javanese Batik Collection of King Chulalongkorn of Siam)

จาก พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ถึง พฤษภาคม ๒๕๖๔

จัดขึ้นเพื่อระลึกถึงพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ในการเสด็จเยือนชวาทั้งสามครั้ง และจัดแสดงผ้าบาติกสะสมที่สวยามจากเมืองต่างๆ บนเกาะชวา รวมถึงแสดงวีดิทัศน์ตลอดจนภาพอธิบายขั้นตอนการทำผ้าบาติก เพื่อตระหนักถึงพระมหากรุณาธิคุณและพระปรีชาสามารถของพระองค์ที่ทรงรวบรวมวิทยากรและศิลปินวัฒนธรรมมาปรับใช้ในการวางรากฐานพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืนสืบมาจนถึงปัจจุบัน

ฝ่ายพิพิธภัณฑ์

งานภัณฑารักษ์และงานด้านการศึกษา

งานภัณฑารักษ์เป็นหนึ่งในงานหลักของพิพิธภัณฑ์ มีหน้าที่จัดการและดูแลงานพิพิธภัณฑ์ อาทิ การสืบค้นข้อมูล ทำการศึกษาเกี่ยวกับวัตถุ รวมถึงการสรรหาและคัดเลือกวัตถุเพื่อนำมาจัดแสดงและเก็บรักษาในพิพิธภัณฑ์ วางรูปแบบนิทรรศการและเรียบเรียงเนื้อหาเพื่อสื่อความหมายแก่ผู้เข้าชม ให้รับรู้และเข้าใจในคุณค่าของวัตถุและเรื่องราวที่นำมาจัดแสดง ทั้งนี้ยังมีส่วนในการวางแผนและจัดกิจกรรมด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และความรู้แก่ผู้เข้าชม

งานอนุรักษ์และงานทะเบียน

งานอนุรักษ์และทะเบียนเป็นอีกหนึ่งพันธกิจของพิพิธภัณฑ์ เจ้าหน้าที่อนุรักษ์และเจ้าหน้าที่ทะเบียนมีหน้าที่สงวนรักษาและจัดเก็บวัตถุในครอบครองของพิพิธภัณฑ์ โดยดูแลและจัดระบบการจัดเก็บวัตถุ ตั้งแต่การตรวจบันทึกสภาพและให้เลขทะเบียนวัตถุ ศึกษาประวัติและโครงสร้างของวัตถุร่วมกับภัณฑารักษ์ วางแผนกำหนดแนวทางในการจัดเก็บ และป้องกันไม่ให้อายุเกิด

QSMT Factsheet

การเสื่อมสภาพอย่างรวดเร็ว ตลอดจนอนุรักษ์ซ่อมแซมวัตถุที่ได้รับความเสียหายให้มีสภาพมั่นคงแข็งแรง คงสภาพเป็นตัวแทนมรดกทางวัฒนธรรมให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้ต่อไป

ห้องคลัง

เป็นสถานที่จัดเก็บรักษาวัตถุในครอบครองของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ผ้าโบราณและผ้าในราชสำนัก ผ้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย ซึ่งเป็นสมบัติของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ รวมไปถึงผ้าและเครื่องแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ

วัตถุทั้งหมดที่นำมาจัดเก็บรักษาในห้องคลัง ต้องผ่านการทำความสะอาด และกำจัดแมลงภายใต้อุณหภูมิ -๒๐ องศาเซลเซียส ให้เลขทะเบียนวัตถุ ตรวจสอบภาพ บันทึกภาพ และซ่อมแซมรักษาในกรณีที่มีการเสื่อมสภาพ โดยภายในห้องคลังมีระบบควบคุมอุณหภูมิและความชื้นให้มีสภาพคงที่และเหมาะสมสำหรับการจัดเก็บวัตถุเพื่อรักษาสภาพ ซึ่งสำหรับวัตถุประเภทผ้า อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง ๕๐-๖๐%